

Szerkesztőségi iroda

Sepsi-Szentgyörgyön
Csiki-utca, Matheovics-féle
ház, hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadó hivatal:

BERNSTEIN MÁRK
könyvnyomdája
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.
A „Háromszéki házilpar-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen laphten-
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Félsz. évre . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sorra 15 kr.

Külföldi szemle.

Az angol kabinet állása mindig bizonytalanabbá kezd válni; egyike a minisztereknek, Cross már is ki akar abból lépni. Salisbury külügyér, a kinek jelentéseit Afganisztánról Argyll herceg volt miniszter a leeds meetingben meghazudtolta, kénytelen polemikába bocsátkozni a herceggel, de egészen mást bizonyít, mint a mit Argyll ráfogott, Beaconsfield lord pedig sokat elhallgatott, mivel semmi vigasztalót nem mondhatott és most még az előbbi külbajokhoz belajok is járulnak; Dawitt és két más ir szónok elfogatása és bebörtönöztetése nemcsak Irországban, hanem még Angliában is roppant visszatetszést és elkeseredést keltett és most egy meeting a másik után tartatik, melyben a miniszterium elleni szónoklatok véget nem érnek, úgy hogy a jelen kabinet bukása majdnem bizonyos.

Afganisztánból új hírek érkeztek, melyek kétségtelemé teszik, hogy ott a guerilla-harc még mindig folyik. — Igaz, hogy az angol lapok csak azt jelentik, a mivel megnyugtathatják a közönséget, kivált ha a hírlapok levelezői ott is úgy rendszabályoztatnak, mint Kelet-Indiában, a kikről az angol lapok azt mondják, hogy ha gentelmanek, meg nem maradhatnak ott ily viszonyok közt.

Angliának nem elég a háború az afghanokkal, a zuluokkal, kik Sekoceni alatt még mindig nem adják meg magukat, az asszámiakkal, hanem most egy új háború fenyegeti őket Abessyniával; János király ugyanis megtámadni készül Egyiptomot. Ezeken kívül két forradalom is készülóban van, az egyik a boereké Transvaalban, a másik Irországban és ki tudja, nem-e még Kanadában is, hol Parnell erősen igazgatja az Egyesült-Államokban lakó irokek invázióra Kanadába.

Az Afganisztánból érkező hírek szerint Ghazni vidéken új forrongás észlelhető, Kohat Thallnál, közel a Teglehez, az uton Miramaihoz, ez afghanok ujjalag megtámadták az angolokat, de mint a

„Times”-nek jelentik, kénytelenek voltak 16 halott vesztéssel visszavonulni.

Némi vigasztalásul szolgál azonban nekik az, hogy legnagyobb ellenségeiknek, a muszka katonák sem megy a dolguk jobban. Azt jelentik, ugyanis a lapok, hogy a tekke-turkoman expedícióból Daghistanba küldött betegek állapota borzasztó. — Mindnyáján oly állapotban érkeznek oda, hogy még legnagyobb ellenségük szíve is meglágyul, ha azokat látja.

A muszka azonban a politikában némi sikerrel dicsékedhetnek, legalább Törökországban, hol Lobanoff herceg misszióját a czár megelégedésére végezte, minthogy a törököket elvonta az angoloktól és ezeket ott a többi hatalmak sem támogatják. Lobanoffnak tehát ott már semmi dolga, ő utódának egyengette útját és Konstantinápolyból visszahívott, de még elutazása előtt egyszer elmegy a szultánhoz.

A karszi muszka katonai parancsnok, Franchini tábornok, ki az örmény lakosságot nagyon maga ellen bösztötte azzal, hogy az örmény iskolákat bezáratta, négy havi szabadságot kapott — mit egyértelműnek tartanak végképpen elbocsátásával.

A nihilisták ismét életelt adnak. Prokudin Afanasia ugyanis 500 rubelig bírságoltatott, mivel elmulasztotta egyik szállásbérletét bejelenteni. Pétervárot pedig a diákok közt majdnem új lázadás tört ki, mivel a diákok egy tanuló társukat, ki azért lett elfogva, hogy a kiszabott ruhát nem viselte, fel akarták szabadítani. Csak egy tanárnak köszönhető, hogy a zendülés nem tört ki, mivel sikerült neki a fiatal embereket lecsillapítani.

*

Berlinben nagy felindulást, sőt majdnem remélést okozott azon hír, hogy a francia külügyminiszter megbukása elhatározott tény. A „Nouvelles Revue,” melyet Madame Edmonda Adam ad ki, mint hírlík, Gambetta meghitt közlönye. Most Berlinben azt költik, hogy Gambetta maga sem

akarja Wadington bukását még most, sőt a „Republique Française”-ben a többi republikánus lap ellen ki fog kelni, de ezen hír csak arra szolgál, hogy vigasztalja a németeket, kik nagyon tartanak attól, hogy oly külügyér talál következni Wadington után, kit Gambetta inkább befolyásolhat. Annyi bizonyos, hogy Gambetta, miután Grévyvel vadászott, rá vette Grévyt, hogy neki külügyi politikában szabad kezét engedjen. Ugyan ezt állítja a „Times” párisi levelezője is, ki határozottan kimondja, hogy csakis a Gambettisták buktatják meg Wadington.

A Spanyolországból érkező hírek nem jósolnak a királyságnak már hosszú életet. Egész Spanyolországban nagyon elterjedt a republikánus szellem egy lakosság, mint a katonaság közt és egy egyszerű republikánus forradalom kitörése itt minden órán várható. A házassági ünnepélyt fogják a republikánus összeesküdek felhasználni a lázongások színe hozatalára. Zorilla, Martoz és Carvajal állanak ezen mozgalom élén. Zorilla, valameny spanyol és portugál szabadkőműves páholy nagymestere, a külföldön tartja az összeesküvés fonalait kezében. Valameny republikánus és foederalista főnökkel levelezés által áll összeköttetésben. Mint mondják, Gambetta ezen összeesküvést Franciaországban pártolja és az összeesküdek onnét is kapnak pénzt. A terv az, hogy Kubában fog előbb kitörni a forradalom és ez által a kormány figyelmét attól, mi magában az országban történik, el lesz vonva. Az „Unita Catolica,” mely rendszeren a Spanyolországban történő dolgokról igen jól szokott értesülni fenn, inti a spanyol kormányt, legyen óvatos, ha ezen forradalomnak elejét akarja venni.

A Nowoje Wremja” egy dörgő cikket hoz Anglia ellen az angol-török viszály alkalmából és azt mondja, hogy Angliának az összeveszésnél Törökországgal nincs más célja, mint az, hogy fenyegetései által ezt rávegye valamely kikötő átengedésére Kis Ázsiában. De Muszkaországban nem szabad megengedni, hogy Anglia magát a Feketetengerrel megfészkelje, azért is szükséges, hogy a porta Muszkaországnak adja át a Dardanellák kulcsát. Végre kérkedik a muszka lap Mahmud Nedim barátságával.

A berlini lapok még mindig rebesgetik Gorcsakoff állásának megingatását — ez lévén legforróbb kívánságuk. Azt is mondják róla, hogy még novemberben nem fogja elhagyni Baden-Ba-

A „Nemere” tárczája.

Felhők.

I.

Szállnak a felhők, szakadozva lebegnek,
Ki délre, lelete,
Hanyatlak a nap, a mélybe merül le,
Majd visszatér s oda küldi sugárát
Mosolyogva hol arra, hol erre.

Szállnak a felhők, szél lengeti, hajtja,
Az jön, emez elmegy;
S míg lelkem azokba merülve mereng,
Szívembe fölél a mult alakokban,
S bele olvad e képbe szerelmed.

II.

Szeretem én a felhőket,
Gondolkodni:
Vaj mi üzi, hajtja őket?
É míg az égen fenn lebegnek,
El-elmondom egynek egynek
Vágyamat.

Szeretem én a felhőket.
Üdvözölni
A jövőket, elmenőket;
Ezekben ifjúságom,
A jövőben
Reményeim képét látom.

Böhm József.

A divat.

— Felolvasta Gyárfás Győző a november 24-én tartott állér-estélyen. —

A divat egy nagyhatalom, mely még a legidősb. Uralkodásának kezdete összeesik az ősember megjelenésének idejével. Az első vonzalom, a mely az ősszony szívében az ősférfi iránt felbúrt, hozta létre a divatot; mert az ősszony bizonyosan használt holmi cizcomát, hogy választottjának, esetleg az egyetlen férfinak hajlamát megnyerhesse. Azon divatról — elégtétellel — ódnó iránt — megjegyezhetjük, hogy az bizony

nagyon ősi egyszerűséggel ékeskedhetett; azonban a kezdet megvolt s a késő dedunokák bizonyára hálisan emlekeznek vissza arra, a ki megvetette alapját annak a nagyhatalomnak, a melynek oly szívesen hódolnak, s a melynek vége nem lesz soha.

Olyan széles körű és tartalmu fogalom részletes tárgyalása, mint a milyent a divat fejez ki, sokkal több időt venne igénybe, hogysem annak bizonyos ágán tulterjedhetne felolvasásom, melynek egyetlen célja, hogy unaloműző lehessen. Mint-hogy pedig a divat kifejlődésének három tényezője a szükség, a kényelem és a tetszvágy leginkább az öltözködében nyilvánkozik, ezen irányt tartottam főképen szem előtt; ha sikerül az érdekltséget fölkeltenem: czélom el van érve.

Az ember a természetből kölcsönözte első ruházatát s mégis gyakran a végtelenségig távozott a természetestől. A változatosság vágya, a kényelem öle, a tetszvágy, a szépség és sok más körülmény közreműködött, hogy a találékonyság kifogyhatlan sokféleségben hozza létre mindazt, a mi kielégíti heti. A természet szingzadagsága, melylyel keleten növényt és állatot felruházott, önként kínálkozott mintául és szolgáltatva a ruházat anyagait. Mihelyt a szükség ki lett elégtéve, arra törekedtek, hogy a ruházat tetszetős, szép is legyen; kifejlődött az ízlés. Kitalálták, hogyan lehet növényi anyagokból szőni, aztán a durva állatbőr helyébe lépett a meleg gyapjuszövet. A sokféle illatos gyanta, melylyel annyi keleti növény bővülködik, már a kellemes vágyat keltette fel; az illatszerek használata ősrégi. — A czélszerűséggel egyesült a kielégített hiúságnak érzete s mihielyt a szükség többé nem fenyegetett, a ruházat kezdett határozott jellegű öltöni; maga a divat lett szükségé. Az egyéji és időjárási viszonyok, az anyagok tökéletesítése, a nemzeti tudatra ébredés azt eszközölték, hogy a nézeti jellegét maga az öltözköds is igyekezett, hogy kifejezze, szóval a divat már nemzetié vált.

Az ókor népei között az egyiptomiaknál fejlődött ki legelőbb az öltözköds művészete. Tőlük

tanulták el a héberék ott tartózkodásuk alatt a vászon szövését és a gyapot használatát. Plinius azt írja természettanában: „Felső-Egyiptomban nő egy kicsiny csemete (neve gossipium vagy xylon), a vérből mogoróhoz hasonló gyümölcsöt terem, tele bolyhos gyapjuval, melyet szálakba fonnak; mindent fölülül és fehérségben és puhaságban. Szép kontósoket készítenek belőle a papoknak.” — Indiában a gyapotszövés már igen rég magas fokot ért el. Utazók a hajdanakorból oly ádrom szövevényről emlékeznek, melyet egy gyűrűn keresztül lehetett húzni. (Ugyanezt állítják a kínai selyem nagy kendőkről is). Tavernier 35 rőfös turbánt látott, melynek sulya nem volt több nyolcz latnál. A hindu ügyesen szövő keze és türelmessége általánban bámulatos iparművekre volt képes. A héberék Kanaánba való visszatértük után a fonást és szövést teljesen ismerték, különösen a tevé- és a kecskeszört dolgozták fel takarókra és ruhákra, a juhgyapjút már régebben használták. Palestinaiban már magas fokra emelkedett a szövés mestersége; erre lehet következtetni azon terítők leírásából melyekkel a szent írgyálda befödve volt. A váruolást, festést és fehéritést szintén ismerték. Az ótestamentomi Ezékiel (16. 10—13.) által említett „meschi”-re ráfogták, hogy selyemből volt; a régiségbuvárok ezt megczáfolták ugyan, — azonban ujabban ismét vita tárgyá. A héber nők közt Salamon óta folyton terjedt a luxus és fényűzés az öltözködében. Nagy divatban voltak a gyöngy, korall, drágakő, arany és ezüst ékszerek; tőkélyre vitték a kenőcsök készítését, a termék füstölő szerektől, a ruhák illatszerkeitől illatoztak. A biborral való megismerkedés után aranynyal átszőtt bimborszővetek jöttek divatba. Mikor ismerkedtek meg a selyemmel, azt nem lehet határozottan tudni; az új testamentomban későbbben előfordul. — Az aranynak és ezüstnek feldolgozása szintén nagy tökélyt ért el, edényeik művésziek voltak, a drágaköveket csiszolták és gyűrűbe foglalták, a legfinomabb szöveteket pompásan festették.

Folytatás következik

dent, mint ezt eleinte híresztelték, hanem az egész terület ott térdelt.

Valamennyi muszka tiszt behivatott Muszkaországba illető csapat sztyáloikkal. Jelesül Hawenkoff tábornok, a mult hadjárata alatt a muszka táborok főnöke a mozgósításul. — A Párisban időző muszka tisztok már el is utaztak.

Bónis Sámuel meghalt. A legderekabban egyike költözött elismert köztünk. Bónis Sámuel, közéletünknek tölszázadon át fáradhatlan munkása, nov. 22-én meghalt. Vele azoknak — fájdalom — máris csekély száma fog meg ismét, kik az utóbbi évtizedek nehéz küzdőleimében hazafiasággal mindig előjártak. Bónis soha sem kívánt vészre lenni, s mégis magas polcra helyezte őt a közbessülés, melyet megérdemelt.

Eres jellemű, igazságszerető férfi volt, kinek szavát mindig meghallgatták, mert tudták, hogy az igazság és meggyőződés beszélni belőle. Politikai szereplésében is ezek voltak irányadói, s ezért minden párt tisztelte.

Emléke áldott lézen mindig a haza iránt annyi érdemeket szerzett férfinak.

Híresztelik, hogy az osztrák-magyar hajóraj Szalonkiba érkezett meg, vagy Szalonkik körül forog s nagy hajlanlóság mutatkozik arra, hogy mindenféle politikai kombinációkat használják fel e tény. Hogy ezeknek elejét vegyék, felémiljük, hogy hajórajunk az ideán is megteszi rendszeres gyakorlati utait, és hogy a legújabb hírek szerint Szmirnába érkezett.

A keperendszer szabályozásáról.

A szept. ev. ref. egyházmegyének 1878. nov. 27-én tartott közgyűlése-ből 6. 7. jegyzőkönyvi vezérszám alatt kiküldött bizottság, a 7. v. szám alatti megbízásra, t. i. a Rikán belőli ref. egyházak keperendszerének szabályozására vonatkozólag a következő jelentést terjesztette be egyházmegyének Uzonban 1879. május 13-án tartott közgyűlése elébe:

Bizottságunk megbízatásához képest, gondos tanulmányozás után, azon meggyőződésre jutott, hogy előjött az ideje annak, hogy egyházi életünk ezen fontos kérdése valahára megoldásdék, hogy keperési rendszerünkbe — ha az egész egyházkerületben nem lenne is lehetséges — bár a Rikán belőli protestáns egyházközösségekben, melyekben ugyanazon törvényes gyakorlat áll fenn évtizedek, sőt századok óta — lehetőleg egyenlőség állapítsák meg, és a törvényes gyakorlatra alapított szabályrendelet hozassák; mely szabályrendelet egyházterületünk legfőbb autonóm törvényhozó testülete által szent sítván, mindenik egyházközösségünk névze kötelező törvényerőre emeltessék.

Ezen tanulmányozás alatt a fontos kérdéseknek egész halmazára merült fel. Csak ezen kérdések helyes megoldása után lehetne kötelező szabályrendeletet — illetőleg törvényt hozni.

Ez uttal csak a fontosabb kérdéseket jelezzük:

1.) Vajon mi módon alkalmaztattak az 1775, 1778, 1798, és 1807-ben kelt és ezeken kívül netalán létező régebbi Zsinati egyház főtanácsi és állami törvények, patensek? Minő újabb egyházi és polgári állami törvények, rendeletek léteznek ezeken kívül s azokat az egyes egyházközösségek a gyakorlatban mi módon hajtották végre?

2.) Vajon a patensek és az egyes egyházközösségek által hozott egyenlőség elterő, egymással gyakran ellentéző határozatok, melyek legfőbb törvényhozó testületünk által nincsenek megerősítve — a törvényes jog terén álló protestáns egyház legfontosabb anyagi életkérdésében mai napig nyujtanak-e elég biztos alapot?

3.) Mikor, minő okokból származtak az eltérések Rikán belőli egyházközösségeinkben?

4.) Mi módon lehetne az eltéréseket egyeztetni? Lehetne-e törvényerőre emelt szabályrendelet egyöntetű eljárást eszközölni?

Ezen főbb elvi kérdések folytán fölmerültek a következő gyakorlati kérdések:

a. Az ugynevezett Mitrowsky-féle rendelt s erre alapított Zsinati határozatok szerint — a terménybeli keperé névze: 12 kalongya termény után alkalmaztatott-e mindenütt az egész terménybeli kepe illetőleg 3-3 kalongya keperítés? 6 kalongya termény után fél kepe illetőleg 1 és fél kalongya termény fizetés? Fentartandó-e és fentartandó-e ezen gyakorlat nem csak a saját birtokukon, hanem a részben (feles, harmados) és haszonbérben gazdálkodó földművelekre vonatkozólag is?

b. Az ugynevezett „pater és mater familias” okon kívül az önálló, külön telkőnvezetett birtokok bíró birtokosok tartoznak-e külön külön kepet fizetni?

c. Az örvégyasszonyok mint „waterfamilias” ok egé a kepe illetékekkel tartoznak-e birtokuk után? Ezen elv hol és mennyiben alkalmaztatott?

d. Az olyan családtagok, kik többen egy föld alatt egy asztalnál ének, de külön telekkönyvezett birtokokkal bírnak, milyen és mennyi kepet tartoznak fizetni?

e. Az önálló külön telekkönyvezett birtokokkal bíró árvák, (egész vagy félárvák) árvai birtok

kuk s azoknak törvény vagy pénzbeli jövedelme után milyen és mennyi kepet vagy pénzbeli kepevátságot tartoznak fizetni?

f. Azokra névze, a kiknek nem terem ugyan 12, illetőleg 6 kalongya ősz, vagy tavaszterményök; az oспорa vagy kepevátságtörvénye alkalmaztatott-e? S ha egyik vagy másik: minő mértékben?

g. Azon töképezések, hivatalnokok, kereskedők, iparosok stb. a kiknek nem terem ugyan 12, illetőleg 6 kalongya ősz, vagy tavaszterményök, csak oспорát, vagy minő és mennyi kepevátságot tartoznak jövedelmükhöz képest fizetni?

h. A külbirtokosok általában — vagy legalább a nagyobb földbirtokosok az ugynevezett „Caput bonorum” után tartoznak-e mindazon egyházakban kepet fizetni, hol kepeilletéket előb birtokuk és kepeilletékes terményeik vannak? Vagy pedig csak ott, hol állandó lakásuk van?

i. A kepevátságtörvény oспорa régi pénzérték szerint szedtetett: fennmaradandó-e teljesen a régi gyakorlat?

k. A fapoké névze; van-e joguk az egyes egyházi hivatalnokoknak a hivelkészenben készpénz fizetésre kiegyezni? A külbirtokosok elérések miként lennének-e tekintetben is egyeztetendők?

l. Helyes, tapintatos dolog-e hogy a pap és énekvezér személyesen vegyék, számolják be a kepe illetéket, vagy ezt a meggyőződésnek, illetőleg egyháztanácsnak kell behajtani és átszolgáltatni?

m. Végül felmerül azon fontos kérdés, hogy midőn a vallásos közönséggel párhuzamosan halad előre az általános elcseszenyedés, hivelk nagy tömegre elviselhetetlen terhek nehezednek: nem lehet-e tartani attól hogy egyházunk hivatalnokainak különben is csekély fizetése napról napra mind mennyiségben, mind minőségben csökkenjen, és által egyházi életünk anyagi alapjában leend megtámadva? Nem lenne-e szükséges és lehetséges vagy állandó kepevátságról gondoskodni, vagy a törvényes gyakorlaton alapuló kepefizetést telekjegyzőkönyvileg biztosítani?

Ezen főbb kérdések mellett a külbirtokosok egyházközösségeinkben és Rikánbelőli egyházmegyeinkben — habár mindenütt ugyanazon alapon és törvényes gyakorlaton fejlődött is ki keperendszerünk — számos fontos elvi és gyakorlati kérdések merülhetnek még fel?

Mindezeknek tekintetbe vételével szükségesnek és lehetségesnek véli bizottságunk, hogy a Rikánbelőli négy ref. egyházmegyében (csatlakozásra lehessen: felhívni a testvér unitárius egyházmegyét is) a régi törvényes gyakorlat alapján egyöntetű szabályrendelet készítsék és ezen szabályrendelet a méltóságos állandó igazgatótanács útján a mélt. és főtiszteltetű egyházkerületi közgyűlés mint legfőbb törvényhozó testület elébe terjesztessék, és ez uton törvényerőre emeltessék.

E célból szükségesnek véli bizottságunk, hogy ezen kérdések a Rikánbelőli négy testvér egyházmegyeihez az azon indokolt felhívással küldjék, senek át, hogy mindenik egyházmegye keperendszerünk lehetőleg egyöntetű szabályozására össze gyűjtve a szükséges adatokat, összehasonlítván a régi és jelenlegi gyakorlatot, ezeknek előnyeit és hátrányait, készítsen szabályrendeleti javaslatot, ezen javaslatok küldessék be a lehető legrövidebb idő alatt a Rikánbelőli Communis elnökeihez; ki is felkérő, hogy ezen javaslatok tárgyalására és összeöntésére alkalmas időben hívjon össze communis gyűlést. Hogy a communis gyűlés az egyházmegyei véleménye alapján készített javaslatot mint fennfent jelzeve volt, — illető felsőbb törvényhozó testület elébe terjesztessék.

Egyházmegyei közgyűlésünk ezen javaslatot 1879. november 20-án tartott ülésében újra tárgyalván elhatározza hogy ezen javaslat teljes szövegében küldessék át a Rikánbelőli négy egyházmegyeihez és a Rikánbelőli communis elnökeihez, a javaslatban jelzett cél elérése tekintetéből leendő tárgyalás végett. Egyházmegyeink részéről a szabályrendeleti javaslat elkészítésével ezen javaslatot benyújtó bizottság bizatik meg.

Közi Révai Lajos,
bizottsági előadó.

VIDÉKI ÉLET.

Nagy-Boronyó, 1879. nov. 21.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Nemere” 91-ik számában egy cikk jelent meg, mely ugy községi, mint egyházi dolgokkal foglalkozik Nagyboronyón; értem ez utóbbi alatt a papválasztást. Minthogy ezen cikk olyan dolgokat mond, melyek az igazsággal legkevésbé sem egyeznek meg, ez utóbbi érdekében bátor vagyok a szerkesztő úrtól becses lapjában észrevételeim számára egy kis tért kérni.

Nézük csak sorban a kérdéses dolgokat.

„Egy választó” az ujonan épült községváza felélenek beomlásáért egyenesen a község elöljáróságát teszi felelőssé. Nem érzem magamat hivatalosan kényes kérdésben véleményt közölkéztetni, azt előöntök annak idejében arra hivatott egyének, — hanem azt állítom az azt hiszem, hogy nézetemet minden elfogulatlan, józan ítélőképességgel bíró egyén osztja, hogy mindkét fél, t. i. tervező és építész lehet az oka, de az előjáróság legkevésbé sem. Azt hiszem, tudja „egy választó”, hogy az

épület felállításához szükséges építési anyagokat a község volt köteles szállítani s hogy a szükséges fuvarosokat időnként az előjáróság valamelyik tagja rendelte elő; ha ezeket tudja, egy kis józan s elfogulatlan észszel nem lesz nehéz megérteni, hogy ki az épület fedele leomlásának az oka. — De példa világosít. X. épít, Y. hordja az anyagot. A ház összedől s most X-e a felelős érte, a ki építette, vagy Y., ki az anyagot hordta? Könnyű kitalálni, hogy bizony X., ki felhasználta az anyagot; hanem „egy választó” annyira elfogult, hogy bajosan fog ez itélettel megbárátkozni, annál kevésbé helybenhagyani.

Nézük a papválasztást.

Vádolja a többséget, élén a falusi felsőbbéssel, hogy az huzza halasztja a papválasztás véglege befejezését. Kérdem „egy választótól”: nem jogosultabb-e a nagy többségnek magatartása a papválasztási mozgalmakkal szemben, mint a kisebbség? Hol látta vagy hallotta „egy választót” — mert talán feltehetem, hogy könyvet s újságlapokat úgy néha napján vesz kezébe — hogy ilyen természetű dologban a többség a kisebbség akaratának meghajolt? hiszen akkor a kisebbség ki nevetné s méltán is! de „egy választó” a dolgok menetének egészen új rendszert akar behozni, erre pedig aligha lesz képes.

Tovább gyanúsítja a választási elnököt. Ott volt-e „egy választó” a választás folyamala alatt? Nem feltette-e a választási elnök a szokásos kérdéseket a választó közönség előtt? De ha a fület bedugta s nem hallotta, arról senki sem tehet; — már pedig úgy, alap nélkül gyanúsítgatni valakit, ez nem becsületes eljárás. Igaz, hogy 2-3 egyént a kisebbség feljelentett, kik az ő hite szerint meg lennének vesztetve a B. ur pártja által; de mikor bizonyította került volna a dolog az illetők részéről: néma csend lett, s csak ezután kezdődött meg a választás s lett B. ur nagy többséggel megválasztva. Tudhatná „egy választó”, hogy a mai világban nem elegendő csak a ráfogás, hanem bizonyítani kell s miután épen ez hiányzott: kérdem, minő alapon mondja, hogy a választás törvénytelenül volt keresztülvite?

Azután „egy választó” a sepsi egyházmegyei köztörvényeseket gyanúsítja, mert az a B. ur megválasztását — miután csak ráfogással egy választást megsemmisíteni nem lehet — helybenhagyta. A kisebbség ezen határozat ellen ujalog felebbezett püspök ő méltóságához, ki tanukihallgatást rendelt el eskü mellett, minek végrehajtását az egyházi törvényszék áttette a polgári törvényszékhez; ide pedig a kisebbség tanuit nem állította elő. Miért nem: ők tudják. Miután sem tanukihallgatás, sem olys valami nem történt, mi az első határozat megváltoztatását indokolta volna, az egyházi törvényszék első határozata mellett maradt. Ugy látszik, „egy választó” az tünik fel szörnyű igazságtalanság gyanánt s a miatt javeszkel annyira, hogy a köztörvényesek püspök ő méltóságára rendeltére első határozatát nem változtatta meg. Talán Ázsiában így van? Európában nem. Itt egy protestáns egyházi köztörvényesek nézetem szerint nem lehet uszállyhordozója — még püspök ő méltóságának sem, hanem egy független bírói testület mint azt a protestáns szellem megkívánja. Egyébiránt „egy választó” mit mondana azon bíróságról, mely ugyanazon ügyben a hányasor megkérdéztetik, annyiféle itéletet mond? azt hiszem, ügyét örömet nem bízná ezen bíróságra, s méltán is! — Olyanféle okoskodásból kiindulva, mint „egy választó”, bármelyik bíróságot is lehetne gyanúsítani, annak pedig beláthatni sulyos következményei lehetnének; de hála az égnek, az olyan magokban sem bizó egyének — mert csak ezek nem bíznák senkiben és semmiben — még nem szaporodtak el annyira, hogy e miatt az egyen suly megzavarodhatn k.

A kézi egyházmegyei köztörvényesek még ki sem szállt tanukihallgatásra, „egy választó” már is gyanúsítgatja; különben ezen nem csodálkozom, hisz püspök ő méltósága sem hitt a sepsi egyházmegyei köztörvényesek határozatában s azt meg akarta semmisíteni, mit — nagyon helyesen — a köztörvényesek nem tett s ezzel bírói függetlenségét mutatta meg. Ilyenforma eljárások nem igen emelik az egyházi köztörvényesek tekintélyét, hanem meg lesz az a következők, hogy minden papválasztás, ha 2 egyén ellenpártot lesz, esztendőszámmra fog elhúzódni, míg teljesen bevégződik az ide s tova való felebbézetéssel, ha van arra ok, ha nincs.

„Egy választó” azt mondja, hogy ő nem kerteskedik, pedig minden sorából kéri az elfogultság, az egyoldalú felfogás; mert ha tárgyilagosan szölkött volna a dologhoz, még többet is kellett volna felsorolni. Például mikor a vesztetegyes fölött javeszkel, megemlíthette volna, hogy X. kocsmában mennyi bor fogyott el s fájdalom, a kívánt eredményt még sem hozta meg, — meg hogy némely választók nagy összeg pénzrel voltak megkínálva, csakhogy „hamisan” esküdjenek meg, miszerint B. ur nekik pénzt adott: de ez sem vezetett célhoz, mert ezen egyszerű emberek erkölcsi érzete sokkal tisztább áll, mint azoké, kik azt maguknak annyira vindikálják.

Van-e ennél ekklátásabb példája az erkölcsi korrupciónak?

Egy másik választó.

re, földre esküdözött, hogy Kézdi-Vásárhelyről lehozza a kir. ügyészt és Jancsót elzárhatja. Hangos hahota kísérte Bauer kifakadásait, mert nem hitte senki, hogy a törvény védelme alatt álló szabad honpolgárt, mielőtt a csód ügyben a vizsgálat lejárna, le lehessen tartóztatni. Csakhogy „tudja Pál, mit kaszál” és K. Á. ügyvédségével addig tanácskoztak, míg végre a legjobb módot találták meg arra nézve, hogy Bauer ur fenyegetéseit beváltassa. Van ugyanis Bauernek egy nyomtatott láto-gató jegye, melyen ő „Ritter von” és a F. J. rend tulajdonosának tűnik fel. „Ignortok fallit” gon-dolá magában K. Á. ur — menjen fel vele Kézdi-Vásárhelyre s próbáljon a névjegygyel szerencsét. Az ige teszt lett Bau r felutazott Váásárhelyre s B. I. kir. ügyész ural le is jött S.-Szentgyörgyre. Az uton szórakoztatásul elbeszélte Bauer B. I. ügyész urnak, hogy ő Pauler igazságügyminiszter-nek lelki-teszt jó barátja, — hogy közel rokoni vi-szony fűzi Csemeghihez, hogy ilyen, meg amolyan nagy tekintélyű ur — stb. A kir. ügyész hitt neki. Az, a ki Paulerrel jó barátságban van, talán mégis megérdemli, hogy tegyünk érte valamit. Délután 5 órákor az ügyész bezáratta Jancsót Majd B. I. alügyész kérdésethöz eljárása indokai felől, maga is önzetesen vallotta be, hogy egy Pauler és Csemeghy barátja előtt szigorú kellett alkalmaznia.

Igy állván a dolgok, midőn a személyes za-badságot ily törvénytelen és alkotmányos jogaink-kal meg nem egyező módon láttam megtámadva, szót emeltem. Igyekeztem felvilágosítani a királyi ügyészt eljárása helytelensége felől: süket füle-ken beszéltem. Igyekeztem Bauer urat meggyőzni, hogy 75% os követelése a többi hitelezők hátrá-nyára zsarolás: rá sem hederített.

Este, mikor a Pál István vendéglőjében Bauer diadalmasan ragyogó arccal jelentette, hogy ha-zai törvényeink, alkotmányos szabadságunk arcuzl úttestett; — midőn láttam, hogy eljárása indokaiul pénzt, ordjárt közszemlére kiteszi az asztalra s kufármódra hetvenkét: az arczatlanság fölött megbotránkozván, kijelenttem nyilvánosan, misze-rint B. I. kir. ügyész ellen hivatalos hatalommal visszaélés miatt a kézdi-vásárhelyi királyi törvény-széknel panaszt emelek. A királyi ügyésznek ezen körülmény tudomására esvén, másnap hazautazott Kézdi-Vásárhelyre.

A városban ez erőszakoskodás nagy felhábo-rodást szült s azok, a kik érdeklődtek Jancsó sor-sa iránt, — nem szívesen nézték a szabadság ezen botránnyos kigunyoltatását. Bauer minden szöglet-ben rémeket látott, nem értvén magyarul s azon felül meglehetősen süket is lévén, minden hevesebb beszédre megrettent. Tele rakta zsebeit revolve-rekkel s úgy járt utcáról utcára, nehogy valaki bántalmazza. Esze ágában sem volt senkinek, hogy hozzányuljon. De ő, ki erőnek erejével botránnyt akart provokálni, látván, hogy senki sem bántja, eltelt az ő lelke a bosszúság érzetével s egyenesen meggyénk alispánjához ment fel, előadván ott rop-pant siralmasan, hogy az ő élete vesztélyben fo-rog: adjanak mellé fegyveres őrköt. Ezt is meg-kapta. Mikor azonban értesemre esett, hogy Bauer, ki két napig folyvást rendőrral és töltött fegyver-rel kísértette magát, nem annyira félelemből, mint inkább malitziából tüntet közbizottságunk ellen, s mikor meghallottam, hogy több helyen nevetve beszélte el, miszerint ezt a piacci komédiát csak azért inscenizotta, hogy annál több oka legyen e város lakosságát és előjáróságát a világ előtt pel-lengésre állítani: akkor magam is megsohalktam a tréfiát s a fedezetet elvetttem tőle.

Egyik este pedig — hogy igazságos legyen a tények leírásánál — ő egyedül maradván Blaskó vendéglőjében a „kopasz kellnerrel”, ez utóbbi unalmában évelődni akart vele s rájesztett, hogy „horjja el magát, mert itt csunya dolgok lesznek.” A lovag ur meg is ugrott és rögtön másik ven-déglőbe hurcolkodott át, nagy gyönyörűségére az infamis kellnernek.

A mint Bauer komédiát betöltött, rögtön el is utazott Seps-Szentgyörgy. Jancsó Albert pedig a kézdi-vásárhelyi törvényszék távirati ren-deletére szabadon bocsátatott, nem is lévén neki egyéb hibája, minthogy a neje által öröklött házi-kója a „szomszéd” szemét szurja.

Pár nap múlva a királyi törvényszéktől lejött a királyi ügyész, egy bíró és egy joggyakornok, kik több tisztességes családót kimotóztak; ezek között felkutaták egyik szomszéd község papja lakását is, kinek Jancsó Alberttel csak annyi ösz-szekötötése volt, hogy régebben J. A. számára egy váltón egyike kezes gyanánt szerepelt. A tör-vényszék ezeket azért motóztatta ki, mert „atyafi-ak” voltak. Hogy nem „ázsiai állapot” e ez, ítélje meg az olvasó közönség.

Már pedig ezeknek, valamint a lapokban em-legetett magam atyafisága is Jancsóhoz épen oly közel áll, mint az első ösemberpárhoz. — Hanem azért a Pauler barátjának elég volt téve s most foly az ügy tovább.

Eddig tart a „botránny”.

Bauer ur előre láthatólag nem elégedett meg ennyivel, hanem a budapesti lapokban és pedig előbb a „Pester-Lloyd”-ban, majd a „Magyaror-szág”-ban leírta az olvasó közönségnek ezt az egész dolgot, felelőszve egy kis politikával, még nagyobb adag hazugsággal s legtöbb részben os-obasággal.

Azok a gyönyörűséges lapok pedig, mikor Bauer a szerkesztőségbe belépett, tárt karokkal keblőkre ölelték Bauer „lovag” urat és hatalmas czikketeket írtak lapjukba a zsidó lovag kedvéért.

Hogy is ne, mikor az az ur S.-Szentgyörgyről jött, abból a szabadalvú kerületből, a mely annyi borsot tört az orruk alá! Nosza tehát rajta! Félr-re tettek szemérmét, becület iránti érteket, al-kotmányosságot, egyéni szabadságot, félre tettek mindent, de mindent, csupán egy dolgot nem felejt-tettek ki belőle: a politikát. Ennek a kedvéért aztán szolgálva szegődtek egy oly ügynek, melyet nem ismertek és védelmezték azt végtelen gyalá-zatára a szabad magyar sajtóirodalomnak. Azon ellenzéki lapok, melyek fennhangon dicsekesznek alkotmányos szeretetükkel, elég botoran védelmez-nek egy oly ügyet, mely alkotmányos jogainkat arcuzl úttesté. Védelmezik ezt pedig csupán azért, mert S.-Szentgyörgyről van szó. Hogy ez mennyi-ben egyezik meg a politikai morállal, annak meg-ítélésére nem kell valami nagy bölcsesség. Ujjab példáját adták a „Magyarország”-fajta lapok ezzel azon eljárásainak, melyet naponta ismételnék s a mely homlokkal megy a falnak s így szolgál maga-magának: hazájának.

Részemről nem tulajdonítok semmi fontossá-got a Bauer viselt dolgainak, de igen is nagyon fontosnak tartom egy alkotmányos országban a személyes szabadság tiszteletét, mely alkotmányos törvények védelme alatt alkotmányos államban minden időben szent.

S mikor valaki ezen személyes szabadságnak védelmére kel, akkor előállnak magyar lapjaink s nem szöki az arcukba a vér, nem sülyednek a föld alá szégyenérzetükben, midőn cikket írnak a jogsértés, jogtiprás dicsőítésére.

Am tegye a „Magyarország”, tegye az „Egyet-értés”, tölük megszoktuk, mert csupán a magyar ellenzéki lapok ok, de mikor a „Pester Li.” is kezd ily hangon beszélni, akkor már megbotránkzik a jó érzésű ember. Ennek a megbotránny-kozásnak adtam én most kifejezést, mit azzal zá-rok be, hogy jegyezzék meg azt az igazságszolgálat s közegét, hogy a Jézuita rend, felállthasakor nagy tekintélynek és tiszteletnek örvendett, idő folytan azonban seletéseinek hibáit tekintélye egész súlyával fedezvén, oda jött, hogy a mivel t vi-lág ma háttat fordít.

Császár Bálint,
polgármester.

A mennyeiben a budapesti lapok ezen ügyről már közle-m-nyeket hoztak, helyet adtak Császár Bálint polgármester ur cik-kének egész terjedelmében.

szerk.

Hivatalos drfolyamok a budapesti dru- és értéktözs-dén 1879. november 25-én.

Magyar aranyjárdék	94.80
Magyar vasúti kölcsön	113.25
Magy. kel. vasúti államköt. I. kibocsátás	75.—
Magy. kel. vasúti államköt. II. kibocsátás	85.25
Magyar kel. vasúti államköt. 1876. évi	76.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	106.75
Magyar szőlődezmaváltsági kötvény	88.40
Magyar földterhermentesítési kötvény	88.50
Magy. földterherment. kötv. záradékkal	86.25
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	87.50
Temes-bánati földterher. kötv. záradékkal	84.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	84.75
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—
Osztrák járadék papírban	68.40
Osztrák járadék ezüstben	70.75
Osztrák járadék aranyban	80.25
1860-iki államsorsjegyek	127.50
Osztrák-magyar bankrészvény	845.—
Magyar hitelbank-részvény	234.—
Osztrák hitelintézet-részvény	269.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.54
20 frankos arany (Napoleon'dor)	9.31
Német birodalmi márka	57.75
London (3 havi váltókért)	116.55

Felelős szerkesztő: Málik József.

Kiadótulajdonos: Bernstein Márk.

Hirdetmény.

Körispatak közönsége részéről a bor és sör-árlási jog, valamint a husszék s az ezzel együtt járó husárlási jog lakással 1880 ik évre f. év de-czember 4-én d. e. 10 órákor a község házá-nál árverezés útján haszonbérbe kiadatik A husárlás a kiúzott határidő előtt is kivethető szabad kéz-ből.

Az árverezési feltételek megtekinthetők a község házá-nál.

Körispatak, 1879. nov. 24-én.

TEGLÁS BÉNIÁM,
községi bíró.

Ny. Bernstein Marknal Seps-Szentgyörgyön.

Hirdetmény,

mely mellett a városi képviselő közgyűlés folyó évi november 11-én tartott közgyűlésben ho-zott határozat alapján enzenel közhírré tétetik, mi-szerint a város közönség majorsági erdejéből egy-ezer szál cserefa szabad választás útján eladandó lévén, helybéli lakos János Dávid által 5000 forint igéret tétetett.

A vételárból f. év decz. 1-ső napján 1000 frt
1880. május 1-ső napján 1000 „
1880. július 1-ső napján 1000 „
1880. szeptember 1-ső napján 1000 „
1880. november 1-ső napján 1000 frt-be leszen fizetendő.

A fák kijegyzése jövő év Ápril 1-ső napján 500 szálal, 1881-dik év Ápril 1-ső napján 500 szálal fog foganatosítani.

A fa kidolgozása illetőleg elhordására 1886-dik év utolsó napja engedélyeztetik.

Mind azok, kik ezen cserefa eladására ked-vezőbb feltételeket kívánnak tenni, jelen hirdet-mény által felszólíttatnak ebbeli ajánlatukat folyó évi deczember 3-ikáig annyiával bizonyosab-ban a városi tanácshoz benyújtani, minthogy ezen határidő lejártával, ha kedvezőbb feltételek nem érkeznék be, János Dávid ajánlata fog elfogad-tatni.

S.-Szentgyörgy, 1879. év november 23-án.

Császár Bálint,
polgármester.

1—2

Arverezési hirdetmény.

Nagy-Bacson községben a szesz és pálinka árulhatási jog, bormérés, az 1880-ik évre jelen év deczember 7-én délelőtt 9 órákor a község házá-nál árverez és utján haszonbérbe adtatnak.

Az árverezés feltételei azelőtt is a községi irodában hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagy-Bacson, 1879. november 19-én.

NAGY SÁMUEL, ZSIGMOND BÉNIÁM,
bíró. 1—2 jegyző.

Haszonbéri hirdetés.

Ezenel közhírré tétetik, hogy Kilyén közön-ségben a korcsmárlási jog az 1880. 1881. 1882 ik évekre f. 1879 év deczember 7-én délutáni 1 órákor kezdődőleg árverés útján a község házá-nál haszon-bérbe fog adtatni.

A feltételek alattírtnál bár mikor megtekin-tethők. — Vállalkozni kívánók lássák el magokat 40 frt. bántpénzzel.

Kilyénben, 1879 november 20-án.

INCZE FERENCZ,
bíró.

2—3.

Női őszi és téli felöltők.

A mit a női divatvilág Páris és Bécsben teremteni képes volt, azt

női felöltőkben

a legnagyobb változatosságban, legújanyosabb arban számítva alírótt által meg lehet szerezni, és a tisztelt megrendelők azon nagy előnyben részesülnek, hogy nem tétész esztében a felöltőket kiserelés vigátt any-nyiszor vissza lehet küldeni, míg mindenki illése kielégítetik.

A felöltő ára 6 forintnál kezdődik és kaphatók 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 frt és fennebb a legmagasabb finomság minden megkívánható arban. Ezen kívül minden néven nevezendő női ruhakelme-miníták bérmen-tesen beklüdtetnek és minthogy a kelmek első gyárakból származnak, az árak felette olcsón számíttatnak.

Olysió Gabányi Sándor.

Mariahal, Schmalzhofgasse Nr. 14.